

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Методичні вказівки

до організації самостійної роботи,
практичних занять та виконання контрольних робіт
з дисципліни

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

*(для студентів 2-го курсу заочної форм навчання напрямів підготовки:
6.030504 „Економіка підприємства” і 6.030509 „Облік і аудит”)*

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Соціальна економіка» (для студентів 2-го курсу заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 „Економіка підприємства і 6.030509 „Облік і аудит”) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: А. Є. Ачкасов, Н. М. Сіренко, К. О. Кожокіна – Х.: ХНАМГ, 2012. – 22 с.

Укладачі: А. Є. Ачкасов,
Н. М. Сіренко,
К. О. Кожокіна

Рецензент: доц., к. е. н. Н. І. Склярчук

Рекомендовано кафедрою ЕПМГ,
протокол №1, від 28.08.2009р.

Зміст

	Стор.
Передмова.....	4
I. Плани семінарських занять за змістовими модулями.....	5
II. Матеріали для організації самостійної роботи.....	5
1. Тематика контрольних робіт.....	5
2. Контрольні питання за змістовими модулями для самоперевірки знань.....	6
III. Матеріали для організації контролю знань, умінь і навичок студентів.....	9
1. Тестові завдання за змістовими модулями і порядок та критерії їх оцінювання.....	9
2. Залікові питання.....	19
3. Критерії оцінювання знань студентів.....	20
Список джерел	21

ПЕРЕДМОВА

Ці методичні вказівки включають матеріали, які підготовлені відповідно до місця дисципліни „ Соціальна економіка ” за структурно-логічною схемою, що передбачена освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямів 6. 030504 „Економіка підприємства” і 6.030509 „Облік і аудит”. Виходячи з кредитно-модульної системи організації навчального процесу, три змістові модулі (далі ЗМ) за кількістю навчальних годин, що визначені галузевим стандартом.

Мета вивчення: набуття навичок аналізу закономірностей виникнення, становлення, формування та розвитку соціальної економіки, розуміння її загальних ознак та спільних рис, засвоєння її особливостей залежно від об’єктивних та суб’єктивних чинників.

Предмет вивчення дисципліни: закони й закономірності розвитку економічних відносин в їхній системній залежності й обумовленості з соціальними, політичними, етнічними, релігійними, антропологічними елементами, що передбачають підвищення добробуту людини.

До пропонованих методичних матеріалів включені:

- плани семінарських занять;
- тематика контрольних робіт;
- тестові завдання;
- залікові питання;
- критерії оцінки знань студентів;
- список рекомендованої літератури, зокрема - тексти лекцій.

I. Плани семінарських занять за змістовими модулями

ЗМ 1. Сутність і основні складові сучасної соціальної економіки

1.1. Предмет, задачі й методологія дисципліни «Соціальна економіка».

1.2. Соціалізація економічного розвитку.

1.3. Соціально-ринкове господарство.

ЗМ 2. Соціальна політика держави

2.1. Сутність та основні напрями соціальної політики.

2.2 Соціальний захист населення: світовий досвід та проблеми в Україні.

2.3. Сутність і показники соціальної безпеки.

ЗМ 3. Сучасна глобалізація й соціальні проблеми України

3.1. Соціальна складова сталого розвитку.

3.2. Соціально-економічні показники рівня життя населення.

II. Матеріали для організації самостійної роботи

1. Тематика контрольних робіт

1. Предмет, методологія та функції соціальної економіки.
2. Особливості соціальної економіки в умовах переходу до економіки ринкового типу.
3. Об'єктивна необхідність і основні напрямки соціалізації економіки.
4. Інституційні зміни та соціальні функції держави в умовах соціалізації економіки.
5. Соціально-економічні погляди античних вчених (Ксенофонт, Аристотель та ін.).
6. Соціально-економічна думка Середньовіччя.
7. Соціально-економічні ідеї фізіократів.
8. Соціально-економічні погляди А. Сміта і Д.Рікардо.
9. Ідеї соціального реформування Дж. Ст. Мілля.
10. Соціально-економічні погляди соціалістів-утопістів.
11. Соціально-економічна доктрина марксизму.
12. Соціально-економічні проблеми в маржиналістських концепціях XIX - початку XX ст.
13. Соціально-економічні проблеми в поглядах представників історичної та нової історичної шкіл у Німеччині.
14. Соціальні аспекти кейнсіанської теорії.

15. Неолібералізм як методологічне підґрунття «соціальної економіки».
16. Сутність теорії соціально-ринкового господарства.
17. Соціально-економічний процес і людина.
18. Економічна ефективність і соціальна справедливість.
19. Умови становлення в Україні соціально орієнтованого ринкового господарства.
20. Соціальна політика: сутність і основні напрямки.
21. Проблеми функціонування ринку праці в Україні.
22. Профспілки в сучасній соціальній економіці.
23. Інститути громадянського суспільства: сутність і роль у сучасній соціальній системі.
24. Сучасні аспекти соціального захисту населення.
25. Соціальна безпека та її діагностика.
26. Соціальні аспекти трансформації відносин власності.
27. Суперечності економічного й соціального розвитку суспільства.
28. Рівень життя населення: вимірювання й проблеми підвищення.
29. Проблеми нерівності в доходах в сучасній економіці.
30. Людський капітал як ключовий ресурс постіндустріальної економіки.

2. Контрольні питання за змістовими модулями для самоперевірки знань.

ЗМ 1. Сутність і основні складові сучасної соціальної економіки

1. Які сфери суспільного життя Ви знаєте?
2. Які складові включає суспільний розвиток?
3. Визначте категорію «соціальне» в широкому й вузькому розумінні.
4. Чим відрізняються поняття «економічна людина» і «соціальна людина»?
5. Якими є об'єкт, предмет, мета й завдання навчальної дисципліни «Соціальна економіка»?
6. Визначте сутність категорії «соціалізація».
7. Які головні методи й напрямки соціалізації суспільного життя Ви знаєте?
8. Яким є співвідношення категорій «соціалізація» і «капіталізація»?
9. Які особливості процесу соціалізації має перехідний характер української економіки?

10. Визначте сутність і проаналізуйте еволюцію соціальних систем.
11. Покажіть особливості соціально-економічних поглядів учених стародавнього світу (Ксенофонта, Аристотеля, Платона та ін.).
12. Яку соціально-економічну специфіку мала спрямованість економічної думки Західноєвропейського Середньовіччя?
13. Охарактеризуйте соціально-економічні погляди А. Сміта і Д. Рікардо.
14. У чому соціальна специфіка поглядів представників історичної та нової історичної шкіл у Німеччині?
15. Опишіть специфіку поглядів соціалістів-утопістів.
16. У чому полягає соціальна доктрина марксизму?
17. У чому суть доктрини соціальних реформ Дж.С. Мілля?
18. Сформулюйте основні соціальні особливості маржиналізму.
19. Охарактеризуйте соціальну специфіку кейнсіанства.
20. Покажіть складові частини теорії соціального - ринкового господарства А. Мюллера - Армака.
21. Розкрийте зміст реформ Л. Ерхарда в післявоєнній Німеччині.

ЗМ 2: Соціальна політика держави

1. Визначте і охарактеризуйте основні економічні функції держави.
2. У чому полягає суть економічних й адміністративних методів ДРЕ?
3. Що є інструментами прямих і непрямих методів ДРЕ?
4. Назвіть основні соціальні пріоритети стратегічного характеру.
5. Якими є головні показники розвитку соціальної сфери?
6. Розкрийте основні принципи соціальної політики.
7. У чому полягають завдання соціальної політики ?
8. Які національні моделі соціальної політики Вам відомі?
9. Що таке соціальні амортизатори? Яку роль вони відіграють в економіці ?
10. Якими методами держава регулює попит на робочу силу?
11. Які існують види державного регулювання національного ринку праці?
12. Яку мету ставить держава, регулюючи оплату праці ?
13. Сутність і напрями соціального захисту населення.

14. Яку роль у соціальній політиці відіграє соціальне страхування?
15. Назвіть основні форми й принципи соціального страхування.
16. Система соціального страхування в Україні й шляхи її реформування.
17. Сутність соціальної безпеки держави.
18. Головні загрози соціальній безпеці.
19. Особливості діагностики соціальної безпеки.
20. Механізм забезпечення соціальної безпеки: сутність, функції, принципи функціонування.

ЗМ 3: Сучасна глобалізація й соціальні проблеми України

1. Рушійні сили і особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми.
2. У чому суть глобальних проблем сучасності?
3. Які чинники зумовлюють формування економічної єдності світу?
4. Охарактеризуйте відмінності у визначенні категорій «економічне зростання» і «економічний розвиток».
5. У чому полягають передумови формування концепції сталого розвитку?
6. Охарактеризуйте суперечності спільного впровадження економічної, соціальної та екологічної складових сталого розвитку.
7. Які міжнародні документи пов'язані з визначенням сутності й шляхів переходу до моделі сталого економічного зростання?
8. На яких принципах мусить будуватися система показників виміру сталого розвитку?
9. Які показники сталого розвитку країн ви можете охарактеризувати?
10. Охарактеризуйте місце України в сучасному світі за ключовими міжнародними рейтингами.
11. Які переваги й ризики складають специфіку переходу нашої країни до сталого типу розвитку?
12. Чому підвищення енергоефективності концентрує напрямки реформування української економіки?
13. Визначте основні етапи переходу України до сталого економічного зростання.

14. Охарактеризуйте головні риси інноваційної моделі формування сталого розвитку української економіки?
15. Які пріоритетні соціальні аспекти треба враховувати при розробці національної моделі сталого розвитку?
16. Як класифікувати доходи населення?
17. Які показники характеризують категорію «рівень життя населення»?
18. Які показники характеризують диференціацію доходів населення?

III. Матеріали для організації контролю знань, умінь і навичок студентів

1. Тестові завдання за змістовими модулями і порядок та критерії їх оцінювання

ЗМ 1. Сутність і основні складові сучасної соціальної економіки

1. Найбільш точне визначення передає суть предмета соціальної економіки:

- а) наука про економічні відносини людей щодо раціонального використання обмежених ресурсів для найбільш повного задоволення своїх потреб;
- б) наука про суспільство на різних стадіях його розвитку;
- в) закони й закономірності розвитку економічних відносин в їхній системній залежності й обумовленості з соціальними, політичними та іншими процесами;
- г) наука про вибір ефективної державної політики для вирішення актуальних соціально-економічних проблем.

2. Які із Смітовських положень про продуктивну працю є правильними?

- а) праця продуктивна, якщо вона оплачується із капіталу;
- б) праця продуктивна, якщо вона приносить прибуток;
- в) праця з надання послуг не є продуктивною;
- г) праця продуктивна, якщо вона зайнята в усіх галузях народного господарства?

3. Т. Мальтус у праці "Дослід про закон народонаселення" намагається обґрунтувати, що:

- а) відтворення населення впливає на економічні процеси в суспільстві;
- б) населення зростає
- в) у своїй бідності люди винні самі, бо це є результат їх кількісного зростання ;
- г) жорстка залежність суспільства від продовольчих ресурсів, вичерпність засобів існування це фактори, які стримують в геометричній прогресії, а засоби існування - в арифметичній, а це неминуче призводить до погіршення становища найманих працівників; можливість вільного зростання населення.

4. Основна політична ідея марксистського вчення щодо примату суспільного над особистим належить:

- а) К. Марксу;
- б) А. Сен - Сімону;
- в) П. Прудону;
- г) А. Сміту.

5. Утопічні ідеї - це:

- а) модель якогось "справедливого" суспільства майбутнього;
- б) установлення приватної власності;
- в) установлення дрібної власності;
- г) ідеї християнського комунізму, що засновані на принципах рівності та суспільно корисної праці.

6. Соціалісти-утопісти мріяли побудувати "справедливе" суспільство на основі:

- а) приватної власності;
- б) суспільної власності;
- в) дрібної власності;
- г) суспільного контролю за діяльністю господарств натурального типу.

7. Теоретичні підходи Сен-Сімона до аналізу суспільства базувалися на:

- а) аналізі суперечностей капіталізму;
- б) історичному методі;
- в) аналізі трансформації приватної власності в колективну;
- г) запереченні ролі держави в побудові "справедливого" суспільства.

8. За основу періодизації історичного розвитку Фур'є бере:

- а) рівень розвитку натурального типу виробництва;
- б) рівень розвитку промисловості;
- в) рівень цивілізованості суспільства;
- г) рівень соціальної нерівності.

9. Марксизм запропонував власні методи розв'язання проблеми капіталістичного суспільства, що передбачала:

- а) еволюційний шлях побудови справедливого суспільства;
- б) тільки революційне перетворення; тільки соціальну революцію;
- в) революційний та еволюційний шляхи.

10. Назвіть вихідні принципи маржиналізму:

- а) вартість не зводиться тільки до витрат одного фактора (праці);
- б) вартість товару є похідною від його майбутнього використання;
- в) вартість товару народжується з використання його у споживанні, а не з того, скільки було витрачено колись на його виробництво;
- г) вартість товару визначають витратами всіх факторів (праці, землі, капіталу).

11. Які заходи (за Кейнсом) здатні вивести економіку із кризи?

- а) проведення поміркованої інфляції;
- б) підвищення граничної ефективності капітальних вкладень;
- в) зниження Центральним банком облікової ставки відсотка;
- г) активне втручання держави в економіку;
- д) зростання виробничого попиту;
- е) створення допоміжних робочих міст.

12. Неолібералізм як напрям в економічній теорії – це:

- а) економічна течія, яка поєднує економічну теорію та економічну політику;
- б) напрям в економічній теорії, який відстоює принцип невтручання держави в економіку;
- в) напрям в економічній думці, який відстоює думку щодо необхідності планомірного регулювання економіки в загальнонаціональних масштабах;
- г) напрям в економічній теорії, що базується на неокласичній методології і захищає принципи саморегулювання економіки, вільної конкуренції та економічної свободи.

13. Для основоположника неоліберального напрямку німецької економічної теорії Вальтера Ойкена "ідеальним типом" господарських системи була:

- а) центрально-керована система;
- б) вільне ринкове господарство;
- в) традиційна економіка;
- г) змішана економічна система.

14. Відомий німецький теоретик неолібералізму А. Мюллер - Армак уперше сформулював ідею створення «соціально-ринкової економіки»:

- а) це ринкове господарство, в основі якого є приватна власність та егоїстичний інтерес окремого виробника, якому протистоїть споживач;
- б) це економічна система, в межах котрої «принцип свободи ринку» поєднується з принципом «соціальної рівності»;

в) соціальне - ринкове господарство є свідомий синтез, коли створюване ринковим господарством багатство розподіляють під контролем держави.

15. Який тип економічної системи не існував історично?

- а) змішана;
- б) патріархальна;
- в) перехідна;
- г) складна.

16. Який тип економічної системи базується на пануванні державної власності?

- а) змішана;
- б) патріархальна;
- в) командно-адміністративна;
- г) перехідна.

17. Процес повернення об'єктів, що раніше були націоналізовані, до приватних власників має назву:

- а) деприватизація;
- б) реприватизація;
- в) націоналізація;
- г) ренаціоналізація.

18. Який пункт є зайвим при визначенні сучасних форм роздержавлення власності?

- а) оренда;
- б) експропріація;
- в) приватизація;
- г) акціонування.

19. Процес переходу приватних об'єктів до державної власності має назву:

- а) деприватизація;
- б) реприватизація;
- в) націоналізація;
- г) ренаціоналізація.

20. Синонімом комунальної є наступна назва форми власності:

- а) загальна;
- б) муніципальна;
- в) спільна;
- г) колективна.

ЗМ 2: Соціальна політика держави

1. До прямих адміністративних методів державного регулювання економіки відносять:

- а) бюджетно-податкову політику;
- б) антимонопольне регулювання;
- в) індикативне планування;
- г) усі відповіді невірні.

2. Яка з моделей державного регулювання економіки є втіленням ідей неолібералізму?

- а) американська;
- б) німецька;
- в) японська;
- г) східноазійська

3. В якій із моделей державного регулювання економіки рівень державного втручання в економіку найбільш низький?

- а) американській;
- б) шведській;
- в) німецькій;
- г) японській

4. Американська модель державного регулювання економікою полягає в тому, що:

- а) державне регулювання зводиться до використання правових та опосередкованих методів, насамперед - податково-бюджетних;
- б) відбувається активне втручання держави в процес розподілу та перерозподілу доходів з метою створення сильної системи соціального захисту населення;
- в) має місце система взаємодії державних органів та корпорацій, яка спрямована на досягнення стратегічних цілей в економіці;
- г) правильної відповіді немає.

5. Державне регулювання потрібне за таких обставин:

- а) у разі природної монополії;
- б) коли в процесі виробництва або споживання товарів з'являються недоліки в ціновій системі;
- в) у разі ринкової монополії;
- г) усі відповіді вірні.

6. Держава має постійно дбати про наступні заходи:

- а) зменшення долі тіньового сектора в національній економіці;
- б) інноваційний розвиток та пошук резервів збільшення внутрішніх інвестицій;
- в) збільшення експортного потенціалу держави;
- г) усі відповіді є правильними.

7. Величину працездатного населення країни в працездатному віці оцінює:

- а) трудовий потенціал;
- б) зайнятість;
- в) трудові ресурси;
- г) рівень працездатності.

8. Які види пенсійного страхування передбачає законодавство України?:

- а) державне солідарне, державне обов'язкове накопичувальне, державне добровільне медичне;
- б) державне солідарне, державне обов'язкове накопичувальне, недержавне накопичувальне;

- в) державне обов'язкове накопичувальне, недержавне накопичувальне, державне добровільне медичне;
- г) державне солідарне, державне обов'язкове накопичувальне, державне обов'язкове медичне.

9. Міжнародна організація, що приймає конвенції з прав найманих працівників – це.

- а) МОМ;
- б) МОС;
- в) МОП;
- г) МОІ

10. Людину, що не має оплачуваної роботи, хотіла б працювати, але роботу поки що не шукає, відносять до:

- а) економічно активного населення;
- б) економічно неактивного населення;
- в) безробітних;
- г) тимчасово незайнятих.

11. До економічних методів державного регулювання відносять:

- а) субсидіювання;
- б) ліцензування;
- в) зміну податкових ставок;
- г) встановлення фіксованих цін.

12. Хто регулює розподіл і зайнятість робочої сили в командно-адміністративній системі?:

- а) біржа праці;
- б) державні органи влади;
- в) ринок;
- г) професійні спілки.

13. Хто регулює зайнятість і розподіл робочої сили в соціальній ринковій системі?:

- а) держава та її відповідні органи;
- б) ринок, біржа праці;
- в) підприємці й профспілки;
- г) політичні партії.

14. Зазначте причину існування безробіття в соціальній ринковій економіці:

- а) розширення виробництва за рахунок екстенсивних факторів;
- б) розвиток науково-технічного прогресу і зростання продуктивності праці;
- в) урбанізація.

15. Які чинники сприяють досягненню повної зайнятості робочої сили?:

- а) прийняття закону про обов'язковість праці кожної працездатної людини;
- б) пропозиція робочої сили, її структура відповідає техніко-технологічній структурі робочих місць;
- в) низький рівень життя трудящих.

16. У чому полягає негативний вплив безробіття на соціально-економічний стан у суспільстві?:

- а) безробіття – це резерв робочої сили, який використовують для розвитку виробництва;
- б) безробіття призводить до соціальної нестабільності в країні;
- в) наявність на ринку праці безробітних дисциплінує робітників, підвищує ефективність праці.

17. Які з названих чинників використовує сучасна держава в економічно розвинутих країнах для скорочення безробіття?:

- а) забороняє звільняти робітників з приватних, акціонерних підприємств;
- б) збільшує поклик молоді до армії;
- в) сприяє розвитку малого бізнесу.

18. Яка головна причина безробіття в Україні?:

- а) надто низька заробітна платня;
- б) безробіття в Україні – наслідок глибокої кризи в економіці й неефективної економічної політики держави;
- в) структурна перебудова виробництва.

19. Теорія державного регулювання економіки, що спирається на механізм фіскальної й грошової політики при відносно самостійному функціонуванні ринкової економіки:

- а) класична теорія;
- б) історична школа;
- в) теорія етатизму;
- г) кейнсіанська теорія.

20. У ролі кого виступає держава в схемі кругообороту ресурсів, доходів і продуктів?:

- а) виробника ресурсів і продуктів;
- б) споживача ресурсів і продуктів;
- в) одержувача податків;
- г) в усіх перелічених.

ЗМ 3: Сучасна глобалізація й соціальні проблеми України

1. Кількість життєвих благ, яку може отримати споживач, описують рівнем:

- а) отриманих доходів;
- б) реальних доходів;
- в) номінальних доходів;
- г) фактичних доходів.

2. Уявіть, що в країні розподіл доходів повністю рівномірний. Чому дорівнюватиме коефіцієнт Джині?

- а) 1 %;
- б) 50 %;
- в) 0 %;
- г) 100 %

3. Квінтільний коефіцієнт фондів вимірювання нерівності в доходах є співвідношенням наступних величин середніх доходів найбагатших і найбідніших верств населення відповідно:

- а) 10 і 10 %;
- б) 25 і 25%;
- в) 25 і 20%;
- г) 20 і 20%.

4. З яким графіком пов'язаний розрахунок коефіцієнту Джині?

- а) кривою Філіппса;
- б) кривою Лаффера;
- в) кривою Фелпса;
- г) кривою Лоренца

5. Який індикатор є зайвим при розрахунку індексу розвитку людського потенціалу?:

- а) рівень освіченості;
- б) рівень ВВП на душу населення;
- в) рівень зайнятості;
- г) середня тривалість життя?

6. Який пункт є зайвим при визначенні середньодушових доходів населення?

- а) медіанний;
- б) середньоарифметичний;
- в) модальний;
- г) середньгеометричний?

7. Економічний прогрес, який пов'язаний з непогіршенням соціально-економічного стану суспільства, має назву:

- а) економічного розвитку;
- б) економічного зростання;
- в) сталого розвитку;
- г) розширеного відтворення.

8. Квартильний коефіцієнт вимірювання нерівності в доходах є співвідношенням наступних величин середніх доходів найбагатших і найбідніших верств населення відповідно:

- а) 10 і 10%;
- б) 25 і 25%;
- в) 25 і 20%;
- г) 20 і 20%.

9. До первісних доходів не належить:

- а) рента;
- б) стипендія;
- в) зарплата;
- г) відсоток.

10. Правильними є твердження:

- а) глобалізація чинить найбільший вплив на макрорівні;
- б) глобалізація чинить виключно позитивний вплив на економічний розвиток як окремих країн, так і МЄВ у цілому;
- в) глобалізація допомагає посиленню процесів конвергенції;
- г) процеси глобалізації проходять як в економічній, так і в інших сферах.

11. Який принцип є головним при визначенні сталого розвитку?:

- а) безперервне економічне зростання;
- б) постійне задоволення зростаючих потреб людей;
- в) задоволення поточних потреб нинішнього покоління з урахуванням майбутнього добробуту нащадків;
- г) постійне підвищення рівня інтернаціоналізації суспільного життя

12. В якому місті був прийнятий міжнародний протокол щодо обмеження викидів в атмосферу шкідливих речовин:

- а) Ріо-де-Жанейро;
- б) Кіото;
- в) Йоганнесбург;
- г) Нью-Йорк

13. Який пункт не відповідає ідеї сталого розвитку?:

- а) зростання виробництва людського капіталу випереджає зростання ВВП;
- б) зростання ВВП країни на душу населення випереджає зростання питомого споживання енергії;
- в) видобуток горючих копалин випереджає зростання обсягів продукції паливної енергетики;
- г) зростання людського капіталу випереджає зростання фізичного капіталу.

14. За якою складовою індексу розвитку людського потенціалу Україна має більш кращі позиції?:

- а) рівень освіченості населення;
- б) ВВП на душу населення;
- в) тривалість життя;
- г) гендерна рівність

15. Який шлях розвитку національної енергетики є найбільш ефективним за сучасних умов?:

- а) збільшення транзиту енергоносіїв;
- б) збільшення імпорту енергоносіїв;
- в) збільшення власного видобутку енергоносіїв;
- г) диверсифікація постачань енергоносіїв

16. Теорія сталого розвитку спирається на концепцію:

- а) біосфери;
- б) екосфери;
- в) ноосфери;
- г) соціосфери.

17. Яку назву має додатковий дохід, що може отримати держава за надання іншим країнам частини власних квот на викид шкідливих речовин?:

- а) екологічний прибуток;
- б) екологічна рента;
- в) біосферний прибуток;
- г) біосферна рента

18. Який з напрямів не є пріоритетним для реалізації інноваційної моделі розвитку української економіки:

- а) нові технології та створення науково-освітніх кластерів;
- б) поширення мережі й потужностей нафтопереробних заводів;
- в) енергозбереження;
- г) розвиток машинобудівного комплексу

19. Що не є об'єктом сучасної соціально орієнтованої національної моделі розвитку?:

- а) забезпечення безкоштовної освіти та охорони здоров'я;
- б) адресна допомога незахищеним верствам населення;
- в) розвиток інститутів громадянського суспільства;
- г) створення умов для продуктивної праці

20. Яка міжнародна організація визначає індекс ESI?:

- а) Центр з екологічного законодавства і політики Йельського університету;
- б) Програма розвитку ООН;
- в) Всесвітній економічний форум у Давосі;
- г) департамент ООН з економічного й соціального розвитку?

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати поточну успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу „так-ні”. Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо.

Оцінюються в 1 бал.

2. Залікові питання

1. Предмет і завдання дисципліни „Соціальна економіка”.
2. Особливості методології вивчення курсу „Соціальна економіка”.
3. Соціальні функції економіки.
4. Сутність і основні методи соціалізації економічного розвитку.
5. Проблеми соціалізації в умовах трансформації українського суспільства.
6. Сутність і еволюція соціальних систем.
7. Соціально-економічні погляди античних вчених античності й Середньовіччя.
8. Соціально-економічні погляди А. Сміта і Д.Рікардо.
9. Ідеї соціального реформування Дж. Ст. Мілля.
10. Соціально-економічні погляди соціалістів-утопістів.
11. Соціально-економічна доктрина марксизму.
12. Соціально-економічні проблеми в маржиналістських концепціях XIX-початку XX ст.
13. Соціально-економічні проблеми в поглядах представників історичної та нової історичної шкіл у Німеччині.
14. Соціальні аспекти кейнсіанської теорії.
15. Неолібералізм як методологічне підґрунття „соціальної економіки”.
16. Сутність теорії соціально-ринкового господарства.
17. Типи й моделі соціальної ринкової економіки.
18. Умови переходу України до соціального ринкового господарства.
19. Сутність соціальної політики держави.

20. Основні напрями соціальної політики.
21. Сутність і напрями соціального захисту населення.
22. Система соціального страхування в Україні й шляхи її реформування.
23. Сутність соціальної безпеки держави.
24. Соціальна безпека та її діагностика.
25. Механізм забезпечення соціальної безпеки: сутність, функції, принципи функціонування/
26. Сутність і суперечності сучасної глобалізації.
27. Сутність і чинники сталого розвитку.
28. Принципи й показники виміру сталого розвитку.
29. Соціально-економічні показники рівня життя населення.
30. Соціально-економічні показники вимірювання соціальної нерівності.

3. Критерії оцінювання знань студентів

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, використовують такі форми та методи контролю й оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- виконання контрольної роботи;
- поточне тестування;
- складання заліку.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюють під час проведення практичних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання контрольної роботи.

Роботу студентів на практичних заняттях оцінюють за 4-бальною системою. При оцінюванні виконання практичних завдань, уваги надають їх якості й самостійності.

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „відмінно” ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на

основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладений у відповідності до вимог. Практичне завдання виконане взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно”. Теоретичні запитання розкриті повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання не розкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє нездатність до викладення думки на елементарному рівні.

Проведення підсумкового контролю

Залік здійснюють у письмовій формі за заліковими білетами, що містять два теоретичні питання. Залікові відповіді за білетами оцінюються за 2-бальною системою за національною шкалою («зараховано», «не зараховано»).

Список джерел

1. Аналіз національної економіки: Навч. посіб./ За ред. Г.О. Пухтаєвич. — К.: КНЕУ, 2005. — 254 с.
2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. — М.: Дело ЛТД, 1994. — 720 с.
3. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. посібник. — Львів: «Магнолія», 2008. — 464 с.
4. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки. - К.: Знання, 2006. — 213 с.
5. Єременко В. Соціальна економіка. - К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату, 2003. — 351 с.
6. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В.М.Гейця. — К.: Вища школа, 2003. — 591с.
7. Соціальна економіка: Навч. посіб. / Кол. авт. О. О. Беляєв, М. І. Диба, В. І. Кириленко та ін. — К.: КНЕУ, 2005. — 196 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки

до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни **«Соціальна економіка»** (для студентів 2-го курсу заочної форми навчання напрямів підготовки: 6.030504 „Економіка підприємства” і 6.030509 „Облік і аудит ”).

Укладачі: **АЧКАСОВ** Анатолій Єгорович
СІРЕНКО Наталія Миколаївна
КОЖОКІНА Катерина Олександрівна

Редактор *Д. Ф. Курильченко*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2010, поз. 465 М

Підп. до друку 02.06.2010
Друк на різнографі.
Зам. №

Формат 60 x 84/16
Ум. друк. арк. 1,0
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011